

Voortgangsrapportage Aanpak Ring Zuid

Januari - april 2023

A. Stand van zaken werkzaamheden januari – april 2023

Actualiteit werkzaamheden

Het project is volop in uitvoering. In de eerste maanden van 2023 is de betonbouw van de verdiepte ligging gereed gekomen. De aanleg van de technische installaties en de aankleding van de tunnel is gestart. Vanaf april wordt er gewerkt aan de vervanging, uitbreiding en vernieuwing van zowel het brugdek van de Euvelgunnerbrug (het voor weggebruikers zichtbare gedeelte) als het complete ballastsysteem en de technische ruimte (het niet zichtbare gedeelte). Na de zomer zal het meest oostelijke deel van het project grotendeels gereed zijn, net als het meest westelijke gedeelte ter hoogte van Hoogkerk.

De leerervaringen van de 13 weekse stremming van het Julianaplein in voorjaar 2022 ('Operatie Julianaplein') worden door het project gebruikt bij de uitwerking van de nieuwbouw van het Julianaplein en de ingebruikname van de gehele vernieuwde zuidelijke ringweg in 2024. Duidelijk is dat de impact groot zal zijn, lang zal zijn en daardoor wordt nu al een zorgvuldig communicatie- en afstemproces opgestart om betrokkenen hierover te informeren en mee te nemen in de voorbereiding.

Veiligheid

Actueel is en blijft het borgen van veiligheid en de kwaliteit van de infrastructuur. De veiligheid op de bouwplaats heeft veel aandacht nodig. Als opdrachtgever blijft ARZ hierop monitoren en sturen. Er zijn geen meldingen in situaties van 'bijna ongevallen' of 'onveilige situaties' omdat deze bij de aannemer nagenoeg niet gemeld worden. Ook basiszaken zoals het gebruik van persoonlijke beschermingsmiddelen hebben aandacht nodig. Naar aanleiding van een aantal negatieve waarnemingen is de aannemer in gesprek en per brief gevraagd de veiligheid en veiligheidscultuur te verbeteren. De aannemer heeft hierop actie opgenomen. Als opdrachtgever blijft ARZ de verbetering monitoren en sturen.

Planning

De oorlog in Oekraïne zorgt voor leveringsproblemen van grondstoffen, die op hun beurt het behalen van de mijlpalen kan belemmeren.

Er zijn concreet nu de volgende grote tijds-kritieke momenten in de planning:

1. Het op tijd gereed hebben van de verkeersontwerpen (bebordingstekeningen, omleidingsroutes, etcetera) voor de opeenvolgende verkeersmaatregelen is spannend. De gesprekken met de vaarwegbeheerder over het verkrijgen van toestemming voor een stremming van het Winschoterdiep voorafgaand en gedurende de zomerstremming 2023 lopen.
2. De Buitendienststelling Spoor is aangevraagd voor de periode van 3-8-2024 t/m 11-8-2024, ten behoeve van werkzaamheden aan de Esperanto(fiets)tunnel. Eventuele toekenning door Prorail wordt verwacht in de zomer van 2023. Alle werkzaamheden gerelateerd aan deze Buitendienststelling dienen tijdig gereed te zijn.
3. Ingebruikname definitieve situatie Julianaplein in combinatie met de openstelling van de Verdiepte ligging in 2024. Er lopen gesprekken tussen Opdrachtgever en Opdrachtnemer over de wijze van uitvoering van ingebruikname van Julianaplein en Verdiepte ligging en beheersing van mogelijke risico's.

Als deze momenten worden gemist dan heeft dat grote planningsconsequenties voor zowel de verdere doorloop van het project als de overdracht aan de beheerder (s).

Voortgang clusters

Momenteel worden over het hele traject van de Ring Zuid volop werkzaamheden uitgevoerd.

Cluster Oost

Bij het Europaplein vinden nog steeds vele werkzaamheden tegelijk plaats. Inmiddels is de nieuwe oprit langs de Bauhaus geopend voor het verkeer, waardoor er een betere verbinding tussen de Bornholmstraat en de Ring Zuid is ontstaan. Over die nieuwe oprit wordt op dit moment de nieuwe afrit vanuit het oosten gerealiseerd. Op de Europaweg zelf is gestart met de aanleg van een nieuw fietspad dat uitmondt op de Boumaboulevard. De kruising Boumaboulevard/Europaweg moet nog onder handen worden genomen voor de finetuning van de technische systemen en verkeerslussen. In het verlengde van de Europaweg gaan de komende periode werkzaamheden plaatsvinden bij de Sontweg richting Europaweg. Aangezien de 'vertrekroute' van het bedrijventerrein wijzigt, wijzigt ook hier de mogelijkheid om linksaf te slaan de Europaweg op.

In oost wordt ook hard gewerkt aan de Euvelgunnerbrug die een nieuwe val (nieuw brugdek) krijgt. Daar horen diverse technische werkzaamheden bij die niet zichtbaar zijn, maar die wel impact hebben op het scheepvaartverkeer. Doordat schepen hoger dan 7 meter er nu niet langs kunnen zijn er speciale nachtelijke openingen van de brug. De brug wordt dan door kranen omhoog gehesen om de schepen er door te laten.

Cluster Zuiderplantsoen

In de Verdiepte Ligging worden afwerkingsonderdelen aangebracht zoals barriers en wordt verder gewerkt aan de technische installaties. Ook zijn de eerste steenstrips bij de entree van de verdiepte ligging al te zien. Dit geeft een duidelijk beeld hoe het er in de definitieve situatie uit komt te zien.

Cluster Julianaplein

De bouw van de verbindingbogen gaat in een rap tempo. Wie even de tijd neemt stil te staan kan vanaf de Maaslaan al grote vorderingen zien en een beeld krijgen van de uiteindelijke wegen. Het Hoornsediep is voor een groot deel al ingericht volgens plan, wat op dit moment ook gebeurt op de Maaslaan. Op de Paterswoldseweg wordt de laatste hand gelegd aan het afwerken van het viaduct, met daarbij de aantekening dat de ambulance-afrit een hulpdiensten-afrit is geworden en tijdelijk is. De betonnen tekeningen onder het viaduct worden half mei feestelijk onthuld.

Wat ook feestelijk onthuld gaat worden, in juni, is de Papiermolentunnel waar op dit moment nog hard gewerkt wordt aan de afwerking, onder andere met kunst.

Cluster West

Aan de westkant wordt er op dit moment aan de zuidelijke rijbaan gewerkt. Het meest westelijk, in Hoogkerk, werd volop gewerkt aan het herstel van het viaduct over de busbaan. Daardoor was er lange tijd geen rijstrook beschikbaar op het zuidelijke deel. Er gold daar tot en met de afslag Laan Corpus den Hoorn een 3-0 systeem. De afrit Laan Corpus den Hoorn is eveneens langere tijd afgesloten en wordt aangepast. Wel kon er (nog) gebruik worden gemaakt van de boog richting de Westelijke Ring. Op het Vrijheidsplein wordt hard gewerkt aan het totstandbrengen van de verbindingboog Julianaplein-Ring West, met de daarbij behorende twee viaducten in het Stadspark.

Boogentree Julianaplein

Voorbereidingen beton Julianaplein

Een van de in beton gegoten bogen van het Julianaplein

Vorbereidingen voor de entree van de Papiermolentunnel

Kunst in de Papiermolentunnel wordt ingehangen

Uithijzen brugdekdeel Euvelgunne

Nachtelijke doorgang Euvelgunnebrug met afgehesen wegdek (foto: Koos Tegelaar Provincie Groningen)

Nieuwe oprit 'Bauhaus' vanaf Bornholmstraat

B. Financiën

Binnen Rijkswaterstaat is het de gewoonte dat de ramingen door de projectorganisatie van het project worden opgesteld. Voorafgaand aan belangrijke besluitmomenten wordt een uitgebreide toets door ervaren ramingsdeskundigen uitgevoerd. Na vaststelling van de raming wordt de financiële prognose periodiek geactualiseerd naar een actuele prognose eindstand. Het is van belang dat men zich realiseert dat het een onderbouwde inschatting is van de eindkosten van het project.

Met de brief van 18 april 2023 (kenmerknummer 141887-2023) is de raad geïnformeerd dat het rijk en de provincie afspraken hebben gemaakt over de financiële issues die nog speelden bij Aanpak Ring Zuid. Deze afspraken zijn niet verwerkt in onderstaande cijfers in tabel 1 over de eerste maanden van 2023 aangezien dit na afloop van de rapportageperiode is gebeurd. De bedragen in tabel 1 sluiten aan met de formele projectrapportage. Deze tabel is mede opgenomen om, los van de gemaakte afspraken, de ontwikkelingen t.o.v. voorgaande rapportageperiode inzichtelijk te maken.

*Stand van zaken financiën (bedragen * € miljoen)*

		Prognose 2023 T1	Prognose 2022 T3	Mutatie t.o.v. 2022 T3
Actueel budget	1)	785,1	785,0	+0,1
Budgetclaim btw	2)	12,4	12,4	
Budgetclaim exogene risico's	3)	pm	pm	
Prognose eindstand uitvoeringskosten		812,0	790,5	+21,5
Engineering- en bouwkosten ON	4)	659,6	659,3	+0,3
Engineering- en bouwkosten OG		4,7	4,7	
Vastgoedkosten/ nadeelcompensatie		14,5	14,5	
Bijkomende kosten		43,0	43,0	
Mobiliteitskosten		12,6	12,6	
Onvoorzien	5)	77,6	56,4	+21,2

Tabel 1: Financiën 2023 T1

- 1) De toename van het actueel uitvoeringsbudget met € 0,1 miljoen is het gevolg van afgesloten wijzigingen waar aanvullend budget tegenover staat.
- 2) In aanvulling op het budget van € 785,0 miljoen is sprake van een claim van € 12,4 miljoen. Hiermee zijn de gevolgen zichtbaar gemaakt van de uitspraak van de belastinginspecteur, die heeft bepaald dat slechts over € 22 miljoen van de € 78 miljoen extra bijdrage btw mag worden gecompenseerd.
Zoals u weet komt deze claim met de gemaakte afspraken over de financiële issues te vervallen.
- 3) Zie de toelichting over de exogene risico's bij punt 5.
- 4) De stijging met € 0,3 miljoen van de engineering- en bouwkosten ON (opdrachtnemer) komt door overeengekomen verzoeken tot wijziging (VTW's) en verzoeken tot kostenvergoeding (VTK's).

- 5) De post onvoorzien neemt fors toe als gevolg van de aangepaste waardering van de financiële gevolgen van de claims voor de exorbitant gestegen prijzen en de indirecte Covid-kosten.

De prognose eindstand van de uitvoeringskosten is, zonder de aanvullende afspraken, dus € 26,9 miljoen (785,1 +/- 812,0) hoger dan het actueel budget. Na toekenning van de budgetclaim btw zou het tekort € 14,5 miljoen bedragen. Voorts is sprake van budgetclaims voor de onder punt 5 genoemde exogene risico's.

Gevolgen afspraken financiële issues

Zoals vermeld in brief met kenmerknummer 141887-2023 is aan Combinatie Herepoort een bindend voorstel gedaan voor een vergoeding voor indirecte kosten van Covid en de excessieve prijsstijgingen als gevolg van de oorlog in Oekraïne, conform de hiervoor geldende rijksregeling. Deze afspraken worden uitgewerkt in een aanvullende vaststellingsovereenkomst waarmee deze issues niet langer een risico zijn voor het project.

Daarnaast hebben rijk en provincie op grond van artikel 9 van de Bestuursovereenkomst Zuidelijke Ringweg Groningen uit 2009 overeenstemming bereikt over de dekking van de financiële issues. Hiervoor levert het Rijk een extra bijdrage van € 40 miljoen aan het projectbudget. Voor de resterende dekking is de reeds toegekende indexatie van het projectbudget en de indexatie die de komende jaren nog wordt verwacht voldoende om de kosten van de overeenkomst met Combinatie Herepoort te dekken. Hiermee ligt er een gezonde basis voor afronding van het project.

Met de aanvullende bijdrage neemt het actueel budget toe naar € 825,1 miljoen. Samen met de toekomstige budgetindexering worden hiermee de financiële issues opgelost. Wanneer de afspraken met CHP zijn vastgelegd in een aanvullende Vaststellingsovereenkomst zullen deze in de financiën worden verwerkt. De risicoreservering in het project is overeenkomstig het risicoprofiel en –dossier. Op basis van de huidige inzichten zijn budget en prognose van uitgaven dan in balans en is het niet nodig om extra risicoreserveringen te treffen. Elke maand wordt het risicodossier intern in het project geactualiseerd en elke 4 maanden wordt hierover via de T-rapportage op hoofdlijnen gerapporteerd aan de gemeenteraad en Provinciale Staten.

C. Communicatie omgeving

Ontwikkelingen januari - april 2023

De focus in de informatievoorziening lag in de afgelopen maanden met name op verkeer uit het westen en op verkeer en bezoekers rondom het Europaplein. Dat heeft alles te maken met de werkzaamheden die op dit moment het meeste impact hebben. Dat betreft wederom het viaduct over de busbaan Hoogkerk, vanwege de herstelwerkzaamheden van een brand in september 2000. De beschadigingen zijn erger dan gedacht en daarom is een langere afsluiting van de oprit Peize/Hoogkerk richting de stad onvermijdelijk. De fietstunnel, een belangrijke verbinding tussen de kop van Drenthe en de stad, is wel weer open.

Daarnaast is de afsluiting vanaf Julianaplein richting Ring West breeduit gemeten in social media en klassieke media om mensen in de wijde omgeving te waarschuwen voor deze afsluiting. Aan de andere kant van de stad is er veel aandacht voor de veranderingen rondom het Europaplein: de nieuwe oprit vanaf de Bornholmstraat en het verdwijnen van de oprit Europaweg.

We zetten daarnaast veel in op 'de wijk ingaan' met onze mobiele informatiekeet en op uitdeelacties bij belangrijke momenten die met name fietsers aangaan. Daarbij zoeken we bewust aansluiting en samenwerking bij Groningen Bereikbaar en Gastvrij Groningen.

Viermomenten

Aanstaande viermomenten zijn: de onthulling van graphic concrete onder de Paterswoldseweg (al vooraangekondigd in het DvhN), de heringebruikname van de Muntingbrug (eind mei), de opening van de Papiermolentunnel (begin juni), de dag van de bouw (17 juni) en de opening van het fietspad aan de Europaweg (begin juni).

Nieuwe documenten op de website www.aanpakringzuid.nl

In de vergadering van uw raad van 1 juli 2020 hebben wij toegezegd in deze rapportage voortaan een lijst op te nemen met de documenten die sinds de vorige rapportage aan de website van het project zijn toegevoegd. Zie voor deze lijst de bijlage.

Bijlage bij A. Ontwikkeling werkzaamheden sinds gunning

Correspondentie met uw raad sinds gunning project:

18 april 2023	Aanpak Ring Zuid financiële afspraken
11 januari 2023	Voortgangsrapportage Aanpak Ring Zuid september – december 2022
29 november 2022	Bomen Effect Analyse Aanpak Ring Zuid
12 oktober 2022	Voortgangsrapportage Aanpak Ring Zuid mei – augustus 2022
18 mei 2022	Voortgangsrapportage Aanpak Ring Zuid januari – april 2022
13 april 2022	Aanpassing bebouwde komgrenzen Aanpak Ring Zuid (raadsvoorstel)
9 februari 2022	Voortgangsrapportage Aanpak Ring Zuid september – december 2022
22 december 2021	Actualisatie krediet Aanpak Ring Zuid en Groningen Spoorzone
8 december 2022	Beantwoording vragen ex art. 38 RvO VVD, SP, CDA, Stadspartij, 100% Groningen en PvdD over afsluiting ring Zuid
27 oktober 2021	Voortgangsrapportage Aanpak Ring Zuid mei – augustus 2021
15 september 2021	Boom Effect Analyse Papiermolentunnel (ARZ)
7 juli 2021	Voortgangsrapportage Aanpak Ring Zuid januari – april 2021
28 april 2021	Beantwoording vragen ex art. 38 RvO PvdD over het nachtelijk kappen door Aanpak Ring Zuid
21 april 2021	Beantwoording vragen ex art. 38 RvO PVV over de sanering van verontreinigingen i.v.m. werkzaamheden Zuidelijke Ringweg
10 maart 2021	Voortgangsrapportage Aanpak Ring Zuid september – december 2020
19 januari 2021	Vaststellingsovereenkomst Aanpak Ring Zuid
4 november 2020	Krediet bushaltes ring zuid en indexering Papiermolentunnel (raadsvoorstel)
30 september 2020	Voortgang aanpak Ring Zuid mei- augustus 2020
26 augustus 2020	Beantwoording vragen ex art. 38 RvO SP contract CHP Zuidelijke ringweg
6 juli 2020	Hoofdlijnenakkoord Financiën Aanpak Ring Zuid
17 juni 2020	Beantwoording vragen ex art. 38 RvO betreffende de aanleg van de nieuwe ringweg en hieraan gekoppeld, de verontreiniging op het voormalige Aagrunolterrein
15 juni 2020	Voortgang aanpak Ring Zuid januari- april 2020
13 mei 2020	Beantwoording vragen ex art. 38 RvO PVV over werkzaamheden zuidelijke ringweg
21 april 2020	Stil Asfalt A7 Hoogkerk (raadsvoorstel)
4 maart 2020	Toezegging Esperantokruising
12 februari 2020	Voortgang Aanpak Ring Zuid september- december 2019
14 november 2019	Voortgang moties geluidsoverlast A7
26 september 2019	Voortgang Aanpak Ring Zuid mei – augustus 2019
5 september 2019	Beantwoording vragen ex art. 38 RvO PvdD, SP en D66 over ombouw van de Zuidelijke Ringweg
22 mei 2019	Voortgang Aanpak Ring Zuid januari – april 2019
24 april 2019	Beantwoording vragen ex art. 38 RvO PVV over overlast Van Eedenstraat
27 maart 2019	Plan van aanpak commissie Hertogh inzake zuidelijke ringweg
12 februari 2019	Voortgang Aanpak Ring Zuid september- december 2018
29 januari 2019	Beantwoording vragen ex art. 38 RvO SP over het rapport commissie Hertogh Zuidelijke ringweg en andere ARZ-kwestie
8 januari 2019	Beantwoording vragen ex art. 38 RvO PvdD en 100% Groningen over bomenskap Noord-Willemskanaal.
20 december 2018	Advies Commissie Hertogh inzake zuidelijke ringweg
21 november 2018	Beantwoording vragen ex art. 41 RvO SP, Stad en Ommeland, 100% Groningen over stand van zaken Aanpak Ring Zuid
13 november 2018	Toelichting op voortgang Aanpak Ring Zuid
18 september 2018	Voortgang Aanpak Ring Zuid
5 september 2018	Beantwoording schriftelijke vragen ex art. 41 RvO Partij voor de Dieren over groenaantasting Ring Zuid
25 juli 2018	Rapport werkgelegenheidseffecten Ring Zuid
18 juli 2018	Stand van zaken zomerstremming
21 juni 2018	Stand van zaken Aanpak Ring Zuid
6 juni 2018	Beantwoording raadsragen 100% Groningen en PvdD over afblazen Helperzoomtunnel
3 april 2018	Stand van zaken aanpak zuidelijke ringweg
8 november 2017	Herijkingsmoment Aanpak Ring Zuid

19 september 2017	Beantwoording motie diffractiegoten of geluidsgoten
6 september 2017	Beantwoording raadsragen over Rijkswaterstaatonderzoek tunnel zuidelijke ringweg
24 mei 2017	Beantwoording raadsragen 100% Groningen over veiligheid
9 mei 2017	Kredietaanvraag Fietstunnel Papiermolen
29 maart 2017	Wijziging Ontwerp-Tracébesluit Zuidelijke Ringweg Groningen
7 februari 2017	Overzicht moties Aanpak Ring Zuid
18 januari 2017	Vaststelling Bomen Effect Analyse Aanpak Ring Zuid
21 december 2016	Beantwoording raadsragen 100% Groningen over verkeersproblemen Helpman
2 november 2016	Beantwoording vragen ex artikel 41 RvO PvdA over ontruiming noordzijde H. L. Wichersstraat
26 oktober 2016	Stand van zaken Aanpak Ring Zuid
29 juni 2016	Beantwoording raadsragen SP en PvdA over aanbesteding zuidelijke ringweg en kansen voor de werkgelegenheid
22 juni 2016	Bespreekpunten fracties ChristenUnie, CDA, Stadspartij en SP inzake Aanpak Ring Zuid

Nb. zie ook de website van de projectorganisatie: <https://www.aanpakringzuid.nl/bibliotheek/brieven-bw-en-gs>.

Bijlage B. Communicatie januari - heden + vooruitblik

(Aankondigingen van) werkzaamheden en bijbehorende bewonersbrieven staan op de website van Aanpak Ring Zuid:

<https://www.aanpakringzuid.nl/bibliotheek/bewonersbrieven>

Lijst toegevoegde documenten op website www.aanpakringzuid.nl

Op de website van het project www.aanpakringzuid.nl/bibliotheek zijn tal van documenten in te zien en te downloaden, ondergebracht in de rubrieken:

- Plandocumenten
- Uitvoeringsdocumenten
- Nieuwsbrieven, kranten en brochures
- Bewonersbrieven
- Overleggen en bijeenkomsten
- Brieven van B&W en GS
- Planhistorie (voor 2014)

Sinds de vorige voortgangsrapportage zijn de volgende documenten toegevoegd aan de website:

- (Aankondigingen van) werkzaamheden en bijbehorende bewonersbrieven/presentaties.
- Brieven van B&W en GS: diverse brieven van B&W en GS aan de raad van de gemeente Groningen dan wel uw Staten.
- Aangepaste impressies van de ovonde (Hoornsediep/Brailleweg), aangepast naar de nieuwe plannen.